

Arthur Schnitzler
A ZÖLD KAKADU

háttorzongató valóságso
Stúdiószínpadra alkalmazta
Szeredás András

Bemutató: Stúdió „K” Színház 2007. december 19.

KOCSMÁROS (Prospère)	Hannus Zoltán
MÁRKI (Lansac)	Fodor Tamás
SÉVERINE, a felesége	Nyakó Júlia
ROLLIN, költő és házi barát	Téglás Márton
FRANÇOIS, vicomte	Tamási Zoltán
ALBIN Tremouille, vidéki nemes	Büki Marcell
HENRI, vezető színész	Nagypál Gábor
JACQUELINE, a St.Martin Színház tagja	Horváth Zsuzsa
GRASSET, kiugrott színész, forradalmár	Géczi Zoltán
GRAIN, a Girnyó, köztörvényes	Spilák Lajos
GUILLAUME, színész	Lovas Dániel
MICHETTE, színésznő	Homonnai Katalin
FLIPOTTE, színésznő	Rusznák Adrienn
BALTHASAR, színész	Nagypál Gábor
GEORGETTE, színésznő	Horváth Zsuzsa

Játszódik Párizsban, 1789. július 14-ének estéjén, Prospère kocsmájában

Zene: Monori András	Jelmez: Németh Ilona
Fény: Fodor Gergely	A rendező munkatársa: Gyarmati Kata

Rendező: Fodor Tamás

1. jelenet

Prosperre alvilági kocsmaszínházában előkészületek folynak az esti előadásra. Bemelegítéseket végez a hangyaszorgalmú Guillaume, különféle gesztusokat, helyzeteket próbál ki, a tapasztalt Michette pedig az újonc Flipotte-tal gyakorol. És ekkor belép kommandós maszkban, pisztollyal a kezében Grasset.

Grasset:

Állj! Senki ne mozduljon! Tetves banda! Itt most rekvirálás lesz! A forradalom nevében! Pénztárcákat az asztalra! Te is! Gyerünk!

Guillaume, Michette, Flipotte meglepve és riadtan engedelmeskedik, senkinek sem tűnik fel, hogy a nekik háttal álló Prospère mozdulatlan.

Kocsmáros:

Na mi van? Téged is lehet erre látni? Vége a vándorfilozófiának?

Grasset

(leveszi a maszkot)
Megismertél?

Kocsmáros

Ugyanolyan ripacs vagy, mint voltál.

Michette:

Jé, Grasset!
(nyakába borul)

Flipotte:

Ki ez?

Michette:

Itt játszott nálunk, amikor te még nem voltál itt.

Guillaume:

Henri nagy riválisa.

Michette:

Na, na.

Kocsmáros:

Csak nem szerződni jöttél?

Grasset:

Hát hol éltek ti? Egérlyukban? Nem hallod ezt, Guillaume?

Guillaume:

(hallgatózik)
Valami mennydörgés...

Grasset:

Vége a művészetnek, Prospère. A tettek ideje jött el. Adj egy pohárral!

Kocsmáros:

Bort? Hogy adjak én neked bort, Grasset? Éjjel kifosztottátok az összes párizsi kereskedést. Te is ott voltál, nem?

Grasset:
A mocsok vendégeidnek biztos félretettél valamit. Annak az arisztokrata sőpredéknek. Adjál!

Kocsmáros:
Nincs.

Grasset:
(a műanyagkannára)
És az ott?

Kocsmáros:
Kellék.

Grasset:
(megfogja a kannát)

Kocsmáros:
(habozik)
De hitel nincs.

Grasset:
Ne félj, fizetek.
(előveszi a pénztárcáját)

Kocsmáros:
(tölt a korsóból, vagy ki tudja, honnan)

Michette:
Te most hol vagy, Grasset?

Kocsmáros:
Na, hol? Mit gondolsz? A többi nagypofájúval. A Téren!

Grasset:
Nyertél. És ki után beszéltem? Tudod?

Kocsmáros:
Na?

Grasset:
Robespierre után!

Guillaume:
(odavan)
A nagy Robespierre!!

Grasset:
A nagy!
(mutatja, mekkora)

Flipotte:
Robert Pierre?

Michette:
(lepisszegi)

Grasset:
No és, kinek volt nagyobb sikere?

Michette: Neked, ugye?

Kocsmáros: Nem vitás.

Grasset: Hogy festettem, kishúgom? Szerinted.

Flipotte: Hát hogy. Gyönyörűen.

Grasset: Hallasz, Prospère?
(*feláll egy székre*)
Robespierre feláll és azt mondja- jobban mondva, olvassa, papírból- micsoda különbség, ti tudjátok!-, Ha a ko-kormányzat ---dadog mindig, ha izgatott--- me-megsérti a ne-nemzet jogait, a nemzet legszentebb kötelessége, hogy felkeljen! stb., stb.”

Michette, Flipotte
(*lelkendezik, tapsol*)

Grasset
(*kissé lehűtve őket, ez még nem a taps ideje!*)
Az ilyen enciklopédista szövegekre persze nem felkel, hanem lefekszik a nemzet, aludni. Na de akkor jövök én, lobogó hajjal, felugrom a kőpárkányra
(*felugrik az asztalra, egyensúlyoz*)
Úgy festek, mint egy szobor! Ezrek, ötezrek, tízezrek gyűlnek körém:
„Emberek, honfítársaim! Ütött a szabadság órája! Össze kell kapaszkodnunk, hogy leszámoljunk a hazug és erkölcstelen hatalommal!”

Flipotte: De szép! Híres ember lett belőled egy nap alatt.

Guillaume: És nem bakiztál?

Grasset
(*lesújtó pillantást vet rá*)

Guillaume: Úgy értem, nem hagyott ki az agyad? Ahogy a színpadon néha...tudod...

Grasset: Tököfej. Szabadság!
(*gesztikulál*)
Szabadság!-harsogtam

Kocsmáros: Csak ne kalimpálgj annyit a karoddal, mindig mondtam...

Guillaume: Mindig mondta...

Grasset: Ez más, Prospère! Az utca emberének ez kell. Látvány! Lendület!
Ó, szent szabadság! Itt szárnyalsz a fejünk fölött, szent viharoddal magaddal

sodorsz! Fel! Győzelemre! Talpra, franciák! Legyetek szabadok! Az ég is megnyílik előttetek!
(És mit tesz isten, gyerekek, tényleg kisütött a nap!)
Az öröm borzongása fut végig a gesztenyefák levelein. Egy nép lázától remegnek. Legyenek ezek a mi színeink.
(letéptem egy gallyat)
E jelben győzni fogunk. Virágozzátok föl magatokat ti is!

Flipotte:

Jaj, nekem lúdbőrzik a hátam is!

Grasset:

Nem csodálom. Az emberek sírtak. Az egyik odajött, kezemet szorongatta, „esküszöm, megölném az apámat is, végre embernek érzem magam”.

Kocsmáros:

Apagyilkos humanista. Gratulálok. Más?

Grasset:

Ne félj. Vonulnak mind a Bastille ellen. Kokárdával. Estére a miénk lesz. Kiszabadítjuk a foglyokat!

Kocsmáros:

Mind a hatot.

Grasset:

(nem hallotta)
Várj, hol is vannak azok a papírok?
(brosúrákat húz elő)
Tessék... tessék...

Guillaume:

Mi ez?

Grasset:

Brosúrák. A barátaimtól: „Felirat a francia néphez”, „A lámpavas szónoklatai”...

Guillaume, Flipotte, Michette szétkapkodják

Grasset

Aki férfi, annak most az utcán kell lennie.

Michette:

És mi? Nők?

Kocsmáros:

Kis kancák! Érzitek a puskaporszagot. Mi?

Grasset:

Toulonban a saját... micsodájával
(mutatja az övet)
fojtották meg a polgármestert. Brignolles-ban egy csomó házat kifosztottak, csak ti párizsiak vagytok olyan rusnyák, hogy belenyugosztok mindenbe!

Guillaume:

Az előbb nem ezt mondtad.

Grasset:
Itt rohadtok? Kinn a helyünk. Nektek is.

Kocsmáros:
Majd megyek.

Grasset:
Persze, amikor már nem veszélyes.

Kocsmáros:
Elárulok egy titkot: azoktól nem telik meg a kasszám, akik maguktól részegülnek meg. Ezt mint kocsmáros és színigazgató mondom.

Grasset:
A színháznak vége, Prospere! Kész, nincs tovább, megbukott, fújhatod.

Guillaume:
Hogy érted ezt?

Grasset:
Te nem utálod még ezt a bandát?
(*a székekre mutat*)

Flipotte:
A közönséget?

Grasset:
Selyemben, csipkében, kiparfűmözve, bezabálva ott valagásznak, élvezkednek... Nektek ez kell?
Michette!... Guillaume!... És...
téged hogy hívnak?

Flipotte:
Flipotte ...

Grasset:
Flipotte!
Játszottuk nekik, hogy tolvajok, gyilkosok vagyunk. Gonosztevők! Pedig ők azok! Ők!

Flipotte
tetszik neki)

Kocsmáros:
Na álljon meg a menet. Ha van valami, amire biztosan nincs szükségem, az a színikritikus.

Grasset:
Mester!... Én kedveltelek.

Kocsmáros:
Én nem annyira. Mindig deklamáltál, reklamáltál...

Grasset:
(*más hangon*)
Hadd kérdezek valamit: azért ha balul ütne ki a dolog ...

Kocsmáros:
Hogyhogy?

Grasset:
Ha nem úgy végződik, érted ? ...ugye, számíthatok rád?

Kocsmáros:
Szerződésre? Szó se lehet róla.

Grasset:
Buknának rám. Jobban, mint a te Henridra. Mi? Félsz?

Guillaume:
Szép is lenne, két Henri egy csárdában!

Kocsmáros:
Inkább attól félnék, hogy hirtelen elfeledkezel magadról és nekimesz
valamelyik vendégemnek.

Grasset
(kérkedve)
Az egyszer fix.

Kocsmáros:
Én az eszköztelenség híve vagyok.

Grasset:
Szóval beszari vagy.

Kocsmáros:
(tőrt vesz elő, villogtatja).

Flipotte:
Ne!

Guillaume:
Prospère!

Michette :
(sikkant)

Grasset:
Ki sincs köszörülve...

Kocsmáros:
Ne légy benne biztos... Én mindenesetre felkészültem mindenre.
(elteszi a kést)

Grasset:
Egyetértek.
(kifelé indul)
Nagy időket élünk. Hiába.

Kocsmáros:
Maradjunk ennyiben.

Grasset:
(visszafordul)
Vagy leszek valaki, és úgy látsz viszont, vagy sehogy.

2. jelenet

A rák

Kocsmáros:

(a többieknek)

Akinek üres a feje, és ezt szépen meg tudja fogalmazni, arra nagy jövő várhat.

Guillaume:

Azért komoly játszma ez ...

Michette:

Hallgasd csak, Prospère...

(Grasset stílusában – modorában olvasni kezdi a brossurát)

„Most a fenevadnak a hurok el van vetve, s megfojtja azt”.

Megjegyzés [FT1]: Na, ez az!
Különböző helyzetekben árulják el egymást
a kollégák.

Flipotte:

(felugrik egy székre)

„Soha még ilyen gazdag zsákmány győzteseket nem kecsegtetett. Negyvenezer palota és kastély...”

Kocsmáros:

Nem is ír rosszul a kis Robespierre...

(olvas, majd hirtelen vált).

Na gyerünk, lányok. Lássuk azt a jelenetet.

Flipotte:

Jelenet?

Michette:

A rák!

Flipotte:

Milyen rák?

Michette:

Hülye vagy? Tüdő.

Flipotte:

Az kaja?

Michette:

Most mi van, pöcök? Alszol? Mi jutott eszedbe?

Flipotte:

Grasset.

Michette:

A rákról?

Flipotte:

Milyen rákról?

Michette:

Amiből most falatozni fogunk. Dolgozzunk! Na figyelj! Mi kell hozzá?

(négykezest játszanak)

Evőeszköz! Lehetőleg ezüstből. És csipkés mandzsetta, kifinomult arisztokratikus ízlés, kultúra, ami neked nincs, de beletanulsz. Na. Eddig megvagyunk? Hát akkor most először is lecsavarjuk rákocskánk két mellső ollóját, és kiesszük belőle a húst.

(*élvezettel szürcsöl*)
Látod?

Flipotte:

Te ezt élvezed. De hát te undorodós vagy!

Michette:

Az életben. Ez más. Ez művészet, kisfiam. Most megfogom a farkát, és addig fesz-feszegetem, amíg kitörik. Reccs! Ennyi. Rákvillát megfogni, beledöfni a farkhúsba!

(*egyre jobban begerjed, Flipotte rosszul lesz*)

Elegánsan csavarjuk, csavarjuk, és láss csodát, tessék: itt, ez a fark hosszú és érszerű bél, vagy bélszerű ér máris feltekeredett.

(*szájába veszi Flipotte ujját*)

Ha a rák kajált előzőleg, az pech, mert kakis lesz. De ez koplalt. Mondjuk.

Flipotte:

Pfuj.

Michette:

Na most jól figyelj, mert lefeszítjük a hátpáncélt. Eeh! Ez a zöld, látod, ez itt az emésztőmirigy. Szlürp. Föl kell szürcsölni!

Flipotte:

(*ökrendezik*)

Michette:

Hát látod, ez a nyílt keringési rendszer előnye, pöcök: a vér szabadon folyik, és jól meglocsol mindent. Ezt is meg lehet enni.

(*szájába teszi az ujját*)

Flipotte:

(*csuklik*)

Mi ez, szivacs, pocok?

Michette:

Kicsit rágós. A tüdeje. Rákos tüdő.

(*rágja*)

Jól van már, kész, vége, félretoljuk a pinduri agyacsokát, és ki fog derülni, hogy a rák kicsi szíve még javában dobog... Nem marha jó? Na most csináld te. Gyere.

3. jelenet

A Márki előzetes

A Márki, széles vállszalaggal, karddal jön be, egyszerre esetlen és türelmetlen.

Kocsmáros:

(*kintről lép be*)

Mi az isten? ... Mára ilyen korán érkezik a csöcselék?

Márki:

Hagyjuk most a tréfát, Prospère.

Kocsmáros:

(mint aki tévedett az előbb)
Oppardon, márki úr.

Michette:

(megrohanja)
Ó, cukorrudacskám! Kis kandúrom! Napkirályom! Ó, a márki. nem bírta már ki nélkülem, ugye?

(elkezdi simogatni a Márkit, mint egy thai-masszőz. A Márki hol tűri, hol élvezi. A Kocsmárossal folytatott bizalmas beszélgetést mindez egy csöppet sem zavarja, sőt a lányok, a vonakodó és rutintalan Flipotte, a tapasztalt és irányító Michette, a maga módján grimaszolva, kis hangocskákkal kommentálja a hallottakat.)

Kocsmáros:

Mi szél hozta ide – vagy szellő, szellet, fuvallat, ájer-- ha szabad így fogalmaznom, kegyelmes uram?

Márki:

Egy levél, Prospère, amit a rendőrminiszter úrtól fűjt be hozzám a szél.

Kocsmáros:

Lehetetlen. Befűjtak volna?

Márki

Azt híresztelik, hogy ez a hely féktelen orgiák színhelye. És „fennforog a felforgatás veszélye”.

Kocsmáros:

Nézze meg az ember! Rosszindulatú rágalom. De hiszen a márki úr tudhatja legjobban, mi megy itt nálunk. Móka, kacagás, semmi más.

Michette:

(felnevet)

Márki:

Tudom én azt, Prospère. Mondtam is a miniszter úrnak. Maga kiváló színész, színigazgató, ezt a kocsmát is azért vásárolta az örökségéből, hogy egy egészen speciális művészetnek áldozzon. Most már Ő is tisztában van vele.

Kocsmáros:

Köszönöm a reklámot, márki úr. Szent igaz, hogy aki megismeri az én kis művésznőimet, nem távozik innen kielégítetlenül.

Márki:

(Michette-nek, aki szorgalmasan masszírozta):
Jó, jó, most már elég, Suzanne.

Michette:

(sértődötten)
Már itt sem vagyok.
(elindul kifelé)

Flipotte:

Suzanne?

Michette:

*(legyint egyet, hosszú történet, a Kocsmáros különben is hamarosan
elmagyarazza majd nekünk)*

Kocsmáros:

Hová mégy, Michette?

Michette:

Csak ki a sarokra. Kokárdáért.
(el)

Márki:

Ma este a márkiné is itt lesz.

Kocsmáros:

Meg leszek tisztelve, márki úr. A kedves hitvese is megkapja a magáét, ha idejön. Ne féljen.

Márki:

Lesz közönség? Kik jönnek ma?

Kocsmáros

(egy tálcáról névjegyeket vesz le és átnyújtja a Márkinak)
Csakis a színe-java, az uralkodó söpredék. Bejelentkezett több vikomt, lovag,
egy márki, ugye, egy márkiz. Kivétel nélkül nagy bámulói az én híres-neves
Henrimnak.

Guillaume:

Meg nekünk.

Flipotte:

(lihegve)
De legelőször is a mi hódolóink, Guillaume.

Kocsmáros:

Megkínálhatom?

Márki:

De most valami rendesből.

Kocsmáros:

Pillanat, hozom a civilpoharat.
(metszett poharat szed elő és tölt)

Márki:

(iszik)
A márkiz igen érzékeny asszony.

Kocsmáros:

Értettem, kegyelmes uram.

Márki:

Semmit sem ért, Prospère...

Kocsmáros:

Akkor hadd értsem meg, kegyelmes uram!

Márki:

Séverine nincs hozzászokva ahhoz a művészethez, ami itt folyik.

Kocsmáros? Mármost a kedves felesége? A legválogatottabb szórakozást ígérhetem neki.

Márki: Ettől félek. Ettől félek.

Kocsmáros: Nem fog tetszeni neki?

Márki: Ellenkezőleg. Fel-zak-lat-ja.. Ismerem. Ettől szeretném megóvni. Mindnyájunkat.

Flipotte: Köszönjük, márki úr.

Márki: Most veszek észre, angyalom. Te új vagy, igaz?
(*simogatni kezdi, Flipotte húzódozik*)

Kocsmáros: Vadonat. Orleans-i.

Márki: Hogy hívnak?

Flipotte: Flipotte.

Márki: Suzanne.

Flipotte: Flipotte.

Kocsmáros: A Márki úr egy lányt sem szeretne megsérteni azzal, hogy eltéveszti a nevét.

Márki: Suzanne.

Kocsmáros: Az édesanyját hívják így. Egy ilyen szűzhöz jobban is illik a Suzanne.

Flipotte: (*nem lelkes*)

Márki: És mit tudsz?

Flipotte: Éneklők és táncolok.

Márki: Mutass valamit.

Kocsmáros: Guillaume. Gyerünk.
(*Guillaume dobolni fog*)

Flipotte:

Volt egyszer egy híres márki,
De a lánya se akar ki,
 Tararabumm, tararabumm....
Az alakja görög váza,
Erényes is, nincsen párja...
 Tararabumm, tararabumm...
Nem tűri a szót, ha durva,
Mert zsuppsz, attól- elájulna
(*hanyatt vágja magát*)

Guillaume:

Tararabumm, tararabumm...

Flipotte:

(*felkel*)
Tovább is van...

Márki:

Jó, jó, nagyon szép volt.

Kocsmáros:

Na eredj, dolgozzatok még ezen az ájuláson.
Flipotte és Guillaume elmennek

Márki:

És még valamit, Prospere. Én úgy gondolom, a miniszter úrnak abban azért igaza van, hogy ezek a klubok, tudja, „radikálisok”, „cordelier” stb. nem tiszta ügyek. Ráadásul a szórakozás ürügye alatt... Ez magának se válik a javára. Ha netán ilyesmit észlelne...

Kocsmáros:

Isten ments, márki úr. Vakuljak meg, ha észlelek.

Márki:

Mondom, ha netán, Szerintem a miniszter úr mindig is értékelte –

Kocsmáros:

Attól függ. Van, ami nagyon drága..

Márki:

Például?

Kocsmáros:

A becsület.

Márki:

Ugyan kinek van szüksége arra? A szolgálatát kérjük.

Kocsmáros

Én a hivatásomat szolgálom.

Márki

Nagyszerű. Hát akkor azt honorálnánk. Lehet az is hivatás. Majd megegyezünk. Mit is...? Ja, igen. Egyelőre csak arra kérem, Prospère, vigyázzon ma este, tartsa kézben a dolgokat. Most mennem kell.
(*elindul*)

Kocsmáros:

Úgy lesz, kegyelmes uram. Kéz a kézben, más kézben, kéz a másban, más a másban. Ahogy mindig.

(meghajol)

Csak látnám már azt az áldott napot, amikor téged és a hozzád hasonlókat...

(az ajtóban a Grain jelenik meg.. Egymásra néznek a Márkival, aki az ajtóból visszalép)

Márki:

Új művész a láthatáron?

4. jelenet

Grain:

(nagyon szakadt)

Jó napot.

Kocsmáros

(miután megvizsgálta)

Ha az én társulatomból vagy, gratulálok, nem ismerlek meg.

Grain

Hogyhogy?

Kocsmáros

Na ne bohóckodjunk, vedd le a parókád!

(megrángatja a haját.)

Grain

(jajgat)

Kocsmáros

A szentségit, ez igazi.

Guillaume

Ki maga?

Flipotte

Olyan, mint egy hajléktalan.

Grain

Az.

Kocsmáros

Akkor mit akar itt?

Grain

Prospère polgártárs?

Kocsmáros

Hogy polgártárs, tudja a fene, de Prospère.

Grain

Girnyó. Illetve hát Bimstein, de a sitten mindenki csak Girnyónak hívott.

Guillaume
Bastille?

Grain
Conciergérie.

Guillaume
Huhú! Köztörvényes!

Kocsmáros
Értem. Le akar szerződni és ez a próbajáték? Na gyertünk, folytassa.

Guillaume
(teátrálisan)
Édesapám, vágj bele, csak bátran, jó vagy, esküszöm.

Grain
(visszautasítóan)
Elnézést, de én nem. Én tényleg.
(előhúz egy papírt)
Kocsmáros gyanakodva, Flipotte kíváncsiskodva nézi

Grain
Tegnap délután 4. Rá van írva: távozzat.

Kocsmáros
(füttyent)
Öt év... Ez már igen! És mi?

Grain
Erőszakos nemi.

Kocsmáros
És kit?

Grain
Lányom.

Flipotte
Pfúj... Ez durva.

Grain
De akkor már az asszonnyal egy éve nem. Alkohol.

Kocsmáros
Aha.

Grain
És ő meg a bátyámmal. Meg a fiával.

Kocsmáros
Na jó, beszélhetünk róla.

Grain
A húgom meg még félig gyerek volt, amikor elszökött otthonról –

Guillaume
A jó istenit.

Grain
És tetszik tudni, kivel?

Kocsmáros
Nehéz kitalálni.

Guillaume
Az édesanyád testvérével –

Kocsmáros
Te ne szólj bele, Guillaume – Ne add a tippeket...
Na nézze, ha akar tőlem valamit –

Grain
Munkát.

Kocsmáros
De itt nincs nemi erőszak, azt véesse az agyába... hogy is hívják?

Grain
Girnyó.

Kocsmáros
Girnyó. Ez mulatóhely. Érti?

Grain
Értem, kérem. Én megváltozom. Azzal is küldtek ide.

Kocsmáros
Küldték? Kicsoda?

Grain
Gaston úr. Ön ismeri őt. Cellatárs volt.

Kocsmáros
A kis Gaston! Hát ezért nincs nekünk zsebtolvajunk már harmadik napja.

Flipotte
Zseniális volt. Az ember belereszkedett!

Guillaume
Lehet, hogy te belereszkettél, bár nem tudom, mikor, de én nem.

Grain
Most lebukott.

Kocsmáros
Beszél itt össze-vissza?! Gaston nem volt zsebtolvaj! Előadta.

Grain
Egy dilettáns. Nekem elhiheti.

Flipotte
Mért, maga zsebtolvaj?

Grain
Gyermekkoromban, mikor szegény édesanyám –

Kocsmáros
Ezt hagyjuk, ezt hagyjuk, Bimstein. Unom már a családregényét.

Grain
Elnézést, én csak –

Kocsmáros
Nézzé, teszek magával egy próbát. A maszkja jó. Azon nem kell változtatni.
Adott pillanatban előlép, és előadja ezt a kis izét a leányával.

Flipotte
De hogy? Egy az egyben?

Kocsmáros
Lehet duettban is. Ha akarod.

Grain
Köszönöm, polgártárs.

Guillaume
Ami a gázsídat illeti, az ugye, közös kasszából –

Kocsmáros
Kuss.
(*rápillant*)
A szerződés napján ingyen szerepel. Gázsí nincs. De enni-inni kap és pár frankot is szállásra. Azon nem múlik.

Grain
Mutasson be, csak úgy, mint egyszerű vidéki vendéget.

Kocsmáros
Lópikulát! Mikor van végre egy pedofilunk?

Grain
Elnézést... ezt nem értem.

Kocsmáros
Majd megérti, ha sokáig lesz színháznál.

Michette
(*lihegve jön*)
Pfuuu! Hova lehet itt hányni?

Kocsmáros
Nézz körül.

Michette
(*megállíthatatlan*)
Adj egy kicsit!

Kocsmáros
Az a vendégeknek van!

Michette
(*borral öblöget*)
Hűgyszag! Szar! Patkányok! Undorító! Odarondítanak az utcára, aztán már rohannak is üvöltözni, randalírozni! Mintha mindenki egyszerre akarna kiokádni magából mindent!

Kocsmáros
Na és?

Michette
Felborult egy szekér. Tegnap este. Itt a tejboltnál, a rue St. Antoine-on. Szétfolyt minden. Túró lett belőle. Legyek, svábbogarak, iszonyú bűz. Szemetet szórtak rá, aztán meggyújtották. Még büdösebb lett. (*fintorog*). Azt mondják, mérgezik a kenyeret, amit faluról hoznak.

Guillaume:
Marhaság!

Flipotte:
Akkor ma nem lesz előadás?

Kocsmáros:
Ugyan már! Mióta randalíroznak? Attól a mi közönségünk még itt van.

Guillaume
Amíg föl nem akasztják őket.

Kocsmáros
Bár már látnám!

Grain
Hát már állították fel a lámpavasakat.

Michette
Ez meg ki? Nem hozzánk tartozik, ugye?

Flipotte
Most szerződött le.

Kocsmáros
Ne izgulj, nem színész. Valódi bűnöző.

Flipotte:
Liliomtipró.

Guillaume:
Köztörvényes.

Michette
Aha.
(*odamegy hozzá*).
Michette. Ez olyan, mint azok ott kinn.

Grain:
Girnyó.

Guillaume:
A Gaston küldte.

Grain
Ő tolvajt játszott, és az lett – én meg fordítva
(*várja a hatást*)

Michette

(*megvetéssel*):
Na majd meglátjuk.

5. jelenet

Esküvő

Henri és Jacqueline jönnek. Mindkettőjükön esküvői ruha. A szerelmes Henri túsul ejtette Jacqueline-t. Olyan ideges, mint egy gépeltérítő.

Henri

Jó estét.

Kocsmáros

Jó estét.
(*Besarok.*)
Jacqueline? Te vagy az?

Jacqueline

Én, drága Prospère-em, én, én.

Grain

(*merően nézi Jacqueline-t, majd Guillaume-hoz*)
Te, én ezt ismerem –

Guillaume

Nem te vagy az egyetlen.

Michette, Flipotte

(*a nagy dívának szóló lelkesedéssel üdvözlik Jacqueline-t*)
Jacqueline! Jacqueline!

Kocsmáros

Próbáról jössz?

Jacqueline

Hát nevezhetjük annak is...

Kocsmáros

Ezer éve! Jaj, gyere, hadd fogjam meg azt a gyönyörű, világrengető seggedet!

Henri

(*dühösen*)
Hagyd békén, jó?

Kocsmáros

De Henri, régi kollégák közt?
(*meg akarja csókolni*)
A direktora voltam! Igaz, Jacqueline?

Jacqueline

Hol van az már, édes Prospère? ... Talán igaz se volt.

Kocsmáros

Na idefigyelj, te csak ne sírj itt nekem. Ha valaki, hát akkor aztán te vastagon

megcsináltad a karrieredet. Persze nem csoda, egy ilyen fejedelemnő, Párizs és Franciaiahon csalogánya –

Henri

(dühösen)
Hagyd békén!

Kocsmáros

Most mit rumlizol? Azért mert megint összejöttetek?

Henri

(ünnepélyesen, de nem nyálasan)
Jacqueline a hitvesem.

Kocsmáros

(a többiekkel együtt meglepődik)
Ez komoly?

Jacqueline

Isten és ember előtt.

Guillaume, Michette, Flipotte

Gratulálok.

Kocsmáros:

(fogai közt)
Ne bassz ki.

Michette, Flipotte

(ujjong)

Henri :

Prospère, nagyon szeretném, ha nem bohóckodnál, jó?

Kocsmáros

Jó, kérlek, baszd meg alássan.

Henri

Mi ezt nagyon komolyan gondoljuk. Igaz, Jacqueline?

Jacqueline

Igaz, drágám.

Henri

Ami volt, volt, és elmúlt. Mi az oltári szentség színe előtt egyesültünk. Ami több mint egy emberi eskü. És most, hogy a Jóisten egyesített minket, mindent el lehet felejteni, ami korábban történt.

Guillaume

(közben hátravonulva pukkadozik)

Michette, Flipotte

(nagy szemeket meresztget)

Jacqueline

Henri azt mondja, új időszámítás köszönt ránk.

Henri

Úgy van, drágám. Minden szent lesz ezentúl, a csókunk és az ölelésünk is,

akármilyen vad.
(*vadul, szinte dühödten és demonstratív megcsókolja Jacqueline-t*)

Jacqueline
(*fulladozik*)
Henri olyan édes. Tegnap azt mondta – elmondhatom, Henri?

Henri
Mit, drágám?

Jacqueline
Amit tegnap mondtál.

Henri
Mit mondtam?

Jacqueline
Azt, hogy ő úgy érzi, arra született, hogy vigyázzon énrám. És ő hisz bennem, és én kinyíltam, gyerekek, ettől a hittől...

Henri
Hát nézz rá! Nem egészen más most? Te ismerted azelőtt. Nézd a homlokát, milyen tiszta!
(*kisimítja Jacqueline haját a homlokából, a szerelmesek pas de deux-je*)
Milyen tiszta!

Kocsmáros
Hát, gyerekek, nincs más, erre inni kell... Két deci, **tisztán**...
(*hátramegy a pulthoz, vagy ami adódik, és lehúzza egyet magában*)

Grain
(*utána settenkedik*)
Most már tudom... Én eztet a nőt láttam... akkor láttam, mikor kijöttem a szitról..

Kocsmáros
Micsoda szeme van...

Grain
De egy másik fazonnal.

Jacqueline
És azt is mondta – ugye, Henri? – hogy ő az én Orpheuszom, aki alászáll, hogy...

Kocsmáros
Aha! Micsoda előadás volt, emlékszem! Óriási szerep. Euridiké! Micsoda alakítás.
(*közben azért már a vendégeknek is tölt*)
Orpheusz és Euridiké. Gluck. Vagy Glück, franciásan. Viel Glück.
(*koccint velük*)

Henri
Holnap elhagyjuk Párizst és –

Kocsmáros
Épp mondani akartam. Kapsz, illetve kaptok 3 nap rendkívüli szabadságot.

Nászút. Miegymás. Tudod, mennyire becsüllek, vezető színészem vagy, ennyit megérdemelsz – Kezet rá.

Henri

(nagyon komolyan)

Prospère, Jacqueline ma utoljára lép fel a királyné előtt, én pedig itt nálad-

Flipotte

Itt hagysz minket? Jaj istenem!

Guillaume:

Eszednél vagy, Henri?

Michette:

És Jacqueline? Hogy engedhetik el? Egy ilyen énekesnőt?

Kocsmáros

Hát nézd, én tudom, hogy a hülyeség is nagy kísértés, de –

Henri

Nézzetek a tükörbe, a keservit. Egy vágta, egy hajsza az életünk. Záporozik ránk, nap mint nap, száz koszos kis esemény. Ránk zuhan, rángat szét ezerfelé. Összerakjuk a dolgokat. Szétesnek. Újra összerakjuk, újra szétesnek. És végül szétesünk magunk is. Nem csináljuk tovább. Nyugalmat akarok, Prospère. Jacqueline is.

Michette

(védi a nőt)

De hát Jacqueline-ért őrvöngenek. Tudom, terád is bukik a közönség, Henri, de ő egymaga az Opera. A férfiaknak.

Henri

Hallgass. Jacqueline velem jön. És soha nem hagy **el**. Mondd, hogy soha, Jacqueline. *(idegesen)* Mondd!

Jacqueline

Soha, édesem.

Kocsmáros

De hát mihez akarsz kezdeni? Egy röhej. Figyelj ide. Van egy javaslatom: hozd el Jacqueline-t a St. Martinből, de ide, hozzám- Szerződtem. Úgyszincs tehetséges női szereplőm.

Michette, Flipotte

(reakciója)

Kösz.

Kocsmáros

(legyint)

Jaj, hagyjatok.

Henri

Döntöttünk, Prospère. Lemegyünk vidékre.

Jacqueline

Vissza a természetbe.

Kocsmáros

Na de hová?

Megjegyzés [FT2]: Henri Jacqueline túsul ejtette. Egyedül nem tudná végigcsinálni. Talán nem is engednék a konvenciók. Azért hozza el a társulatnak.

Megjegyzés [FT3]: Jacqueline unja a megélhetési kurva szerepet, de a kivonulásban sem hisz. Belegondol

Guillaume
Hát te tudod, Henri.

Jacqueline
Már ki is választottunk egy csodálatos zsúpfedeles házat Normandiában. Henri szülei éltek ott...

Kocsmáros
(*Henrinek*)
De hát vidéken éheznek. Százszor rosszabb, mint itt. És mit csináltok ti lent? Tyúkok, kacsák, libák, disznók közt?

Michette, Flipotte
(*eljátsszák némában a baromfiudvart*)

Kocsmáros:
(*kiszúrja Michette hülyéskedését, és lezavar neki egy nagy pofont. Csend lesz.*)
Eljátsszátok nekik az Orpheusz és Euridikét? A biztos nyomorba mentek!

Henri
A boldogságba, Prospère. Majd meglátod! Igaz, Jacqueline? Beszélj!

Jacqueline
Henri azt szokta mondani, mi itt díszletek közt élünk...

Kocsmáros
Itt? Pont itt? És pont ő?

Jacqueline
Na jó, főleg én. Szükséged van rá, mondja, hogy végre ne szerepeken, álarcon keresztül érintkezz az emberekkel, hanem mutasd meg az igazi arcodat, azt, aki valójában vagy.

Kocsmáros
Na idehallgass. Felemelem a gázsídat, és Jacqueline is annyit kap majd, mint te.

Henri
Úgy beszélsz, mint a többi.

Kocsmáros:
A többi? A többi hogy beszél?

Henri:
A pénz! A pénz! A pénz! Meg a siker. A ragyogás. A Sátán dumája ez, öregem, a Sátáné. Mert övé már a világ. Az övé.

Kocsmáros:
Ez nem is rossz téma, megcsinálhatod.

Henri:
(*meg se hallja*)
Miért ne élhetne és örülhetne az ember úgy, mintha először élne? Ahelyett, hogy mindig a hulla emlékein, a nyomorult múltján rágódna? Miért ne teremthetnénk meg a magunk paradicsomát, és lennénk az első lakói? El kell szöknünk ebből a szörnyű, félelmetes rengetegből.

Jacqueline
Mert végül is, mondja Henri, az emberélet maga is lehet alkotás, még ha

semmi kézzelfogható nem marad utána. Olyan szépen mondja: „Nemcsak a színész szórhatja szét a szépséget, jószágot, a tehetséget a világba ...”

Kocsmáros

Ne menj el, Henri. Ki pótolhatna téged?

Henri

Tudom, hogy senki sem pótolhat –

Kocsmáros

Művész vagy te, Henri. Nem vagy te tisztességes ember. Az való neked, a művészet. Vörös bor, szivar, biztos gázsi. Veszek neked egy szép órát. Maradjatok itt.

Jacqueline

(tekintete nem tükrözi Henri elszántságát)

Henri

Ígérem, hogy fényes búcsút rendezek. Nehéz búcsú lesz, az biztos – nem nekem – nektek! De olyat fogtok látni... Ezek belereszketnek! Megérik, milyen lesz az ő világuk vége – mert közel van. Mi már csak messziről fogjuk figyelni, Jacqueline-nal. De ma belereszketek, esküszöm. És te, Prospère, a szájadat fogod tátani, mert ilyen jó még sose volt a te Henrid.

Guillaume

Mit fogsz játszani?

Flipotte, Michette

Mit, Henri ?

Kocsmáros

Te tudod, Jacqueline?

Jacqueline

Nem tudom. Sose tudom.

Henri

Ki tudja, mi rejtőzik még bennem? Nem ismertek ti engem! Kik lesznek ma itt?

(A Kocsmáros, akárcsak korábban a Márkinak, Henrinak is átnyújtja a tálcán összegyűjtött névkártyákat. Henri átnézi azokat, kis grimaszokkal, mosolyokkal jelzi, hogy ismeri a „tulajdonosokat)

(Jacqueline-nak)

Na gyerünk, köszönj el tőlük, édesem.

Jacqueline

(elköszön)

(Henri és Jacqueline elmennek)

Guillaume

Micsoda száználmas egy hólyag! Egy blöff az egész ember.

Michette

Tényleg összeházasodtak?

Kocsmáros

(Jacqueline-ék után néz)

6. jelenet

Köcsögök

Belép François és Albin. Guillaume, Michette és Flipotte hátravonul, beigazítják magukat a későbbi jelenetekre. Élőkép

Kocsmáros

Jó estét, köcsögök.

Albin

(visszahőköl)

François

Jó estét, Prospère. Csak nem maga Jacqueline vonult ki az előbb Henrival?

Kocsmáros

Hát most mit szólsz hozzá? Mi van, üzentek alulról? Neked is? Csak nem eszedbe jutott, hogy te is férfi vagy?

François

(nevet)

Túl korán jöttünk, igaz?

Kocsmáros

Legalább szórakozol addig a kisköcsöggel.

Albin

(felpattan)

François

Csigavér. Mondtam neked, hogy megy itt. Hozz bort nekünk.

Kocsmáros

Jó lesz nektek a Szajna vize is nemsokára.
(indul borért)

François:

(veszi a lapot)

Most azért inkább bort. A legfinomabbat.

Albin

Vérfagyasztó egy fickó.

François

Te, itt minden csak tréfa.

Albin

Szép kis tréfa.

François

Na majd, ha kinn jársz a Téren, hallasz ennél cifrábbakat is. „Dögöljete meg!”
„Halál az arisztokráciára!” Hozhatsz valami harapnivalót is, Prospère.
Megéheztünk.

Guillaume:

(anélkül, hogy előbbre lépne)

Alázatos szolgája az uraknak.

François: Á, Guillaume, jó estét.

Albin
És ezt engedik?

François
Látszik, hogy vidékről jössz, Albin.

Albin
Vidéken más van, azt hiszed? A parasztok is elpimaszodtak, folyton zúgolódnak, gyűléseznek.

François
Üres az éléskamra. Mit akarsz?

Albin
Na és? Tehetek én arról? A nagybátyámat, majdnem agyonverték, Tremouille grófot.

François
Hadd lármázzanak. Hagyni kell őket. Kitombolják magukat. Megunják. Hazamennek. Régi igazság.

Albin
(felfigyel a mereven bámuló Guillaume-ra, Michette-re és Flipottera)
Te, itt valami büzlük. Kik azok ott?
(felpattan, kardjához kap.)

François
Ne nevettesd ki magad.
(Guillaume-ékhoz, bennfentesen)
Ráérték – nem kell még. Majd ha gyűlik a közönség.
(Kocsmáros bort hoz, tölt)
Szinészek. Becsületes, tisztességes fickók. Garantálom.

Flipotte, Michette
(odamegy hozzájuk)

François
Gyertek, egérkéim. Foglaljatok helyet.

Michette
(egyből François ölébe ül)
Ő Flipotte. Új kislány. Kicsit szégyenlős még.

Albin
Jó estét, hölgyeim.

Michette
Kis lópofa, de jópofa.

Flipotte
(beül Albin ölébe)
Nekem tetszik.

Albin
François, ne mondd már, hogy ezek tisztességes hölgyek!

Michette
Mit zagyvál ez?

François
Istenem, de hülye vagy, Albin!

Kocsmáros
A hercegnőknek valami?

Michette
Valami finom, lassú keringőt.
(*mutatja, hogy ami fejbe száll*)

Kocsmáros
Értettem.

François
Barátnők vagytok?

Flipotte
Együtt vagyunk.

Albin:
Hogyhogy?

Flipotte:
Hát hogy ketten egy ágyban. Zavarna?

François
(*röhög*)
Nem is olyan szégyenlős.

Guillaume
(*felemelkedik és elindul François-ék asztalához, szeméit forgatva, François felé*)
Már megint itt vagy?
Te... te... Bájgúnár! Michette az enyém! Letépem a...
(*Kocsmáros nézi*)

Albin
(*megrémül*)

François
(*Albinhoz*)
Csak vicc, játék ...

Albin
Nem az övé?

François
Az övé, de nem úgy –

Michette
Hagyjál békén. Nem vagyok a tulajdonod!

Guillaume
Ereszd el, ne ellenkezz velem, mert megemlegeted!
(*ökölbeszorított kézzel megáll*)

Kocsmáros

(megragadja a gallérját)

Mekegsz itt nekem! Más nem jut eszedbe? Csupa e-vel! Kecskét játszol? Mekeke... mekeke... Tragikus! Én még egy ilyen... Van neked vér a pucádban? Szedd már össze magad.

Michette

A múltkor jobb volt.

Guillaume

(a vendégek felé)

Elnézést, uraim, nagyon görcsös voltam. De később megcsinálom. Hiába. Nekem kell a közönség. Így nem megy.

Üres székeknek?

(az öltöző felé indul, akar valamit mondani a Kocsmárosnak, majd kisunnyog)

Kocsmáros

Takarodj!

7. jelenet

Koszorú

Berobban a Márki, üzönten, megtépázva, egy nyakába csapott, drótozott gyászkoszorúval, amelyet hiába próbál lecibálni magáról. Úgy fest, mint egy Forma I győztes, kalodában).

Kocsmáros

Na nézd csak! Már megint itt lábatlankodsz?

(a koszorúra)

Mi ez? Kitüntetett a király?

Michette és Flipotte

Édes márki!

François

(feláll és megdermed az asztalnál)

Émile! Jó estét!

Márki

Segítsetek már. Nem jön le. A csöcselék, barátaim. Megkoszorúztak. Fölugrik egy siheder, itt a sarkon...

(először fordul vele elő ilyen incidens, még tartja magát, humorizál, de megrendül. Nem ide akart jönni, de most a Zöld Kakadu kínálkozott a legbiztonságosabb helynek. A többiek, Színészek és vendégek viaskodnak a koszorúval, a Márki hol feljajdul, hol utasításokat ad, de közben meséli a történetét is)

... egyenest a hintóm lépcsőjére... és eltorzult arccal --már ahogy ez szokásos-- habzó szájjal nyakamba nyomta ezt a...rohadt..."Rohadt arisztokrata, megdöglesz!"

(a Kocsmáros közben kíváncsian nézegeti a gyászszalagokat.)

Kocsmáros

Van itt még más is:

(olvasni kezd)

„Logni fogsz.” Rövid „ó”-val. „Vésd agyadba! Már ássuk a sírodat” Ez megnyugtató.

(lekerül végre a koszorú, a Márki a nyakát tapogatja)

Kicsit viszketni méltóztatik a nyakának, nagyuram?

Grain

(Kocsmárosnak)(súgva)

Ezzel láttam... ezzel... Esküszöm.

Michette

(csókolgatja)

Nem hagylak bántani.

Márki

(lassan összeszedi magát, nevet)

Őszintén szólva engem megtisztel ez a heves gyűlölet, de nem tudom viszonzni. Komolytalan.

Kocsmáros

(fennhangon)

Azért csak tedd tisztába magad.

François

Paprikajancsik ezek! Hőzöngők! Csak a pofájuk nagy. Amelyik kutya ugat, nem harap.

Michette:

Nem adod ide egy kicsit a kardodat? Kölcsön.

Albin

Elég lenne egy járőr, hogy Párizst észre térítse! Mire várnak Versailles-ban?

François

Jaj, hadd mutassam be fiatal barátomat, Tremouille lovag – Lansac márki.

Márki:

(rendbe szedi magát, megigazítja a nyakkendőjét)

Örvendek. Még nincs öfelségének bemutatva? Majd én bemutatom.

François

A lovag először jár Párizsban.

Márki

(nevetve)

Hát a legjobb időben.

Albin

Hogyhogy?

François

Keresztelőre érkezett.

Albin

Josephine Tremouille az unokahúgom.

Márki

Gratulálok, lovag úr, sajnálom, hogy nem lehettem ott –

Albin
Jaj, ne nevezzen lovagnak. Mindenki Albinnak hív. 24 éves vagyok csak.

Márki
De akkor: Émile. Jó?

Kocsmáros
Egy kis vitriolt az uraknak?

Albin
Kérem tisztelettel. Émile.
(miközben Michette és Flipotte már a Márki kardjával játszadozik)

Michette
Hogy ennek milyen finom parfümje van! Nincs férfi itt Párizsban, akinek ilyen kellemes illata volna. Pardon.

Márki
Pedig ő aztán ismer vagy nyolc-kilencszázat.

Albin
Őszintén szólva én messzemenőig össze vagyok zavarva.

Márki
Egy ilyen kusza világban ez természetes. Vedd úgy.

François
Miért nem ülsz le közénk?

Kocsmáros
Mert lefekvéshez készül. Igaz, kegyelmes uram?

Márki
Jövök. Megyek. A feleségemért.

Michette
Jaj, maradj még.

Flipotte
Hadd menjen.

Márki
Kis vadóc. Öt perc.

Kocsmáros
Potyában elkap egy kis szotykat, s már hozza is az asszonykát.

Márki
Henrira itt leszünk. Az biztos.
Mikor jön Henri?

Kocsmáros
Csak azt tudjuk, mikor ment el.

François
Épp amikor beléptünk, akkor. Jacqueline-nal.

Márki
Elvette feleségül. Tudjátok?

François
És mit szólnak ehhez a többiek?

Albin
Milyen többiek?

François
Hát köztünk szólva... Jacqueline – afféle közvagyon.

Márki
Henri állítólag magával akarja vinni.

Kocsmáros
Állítólag?!
(*ránéz a márkira*)
Míntha nem tudnád!

Michette
(*nősténykutya fájdalmas vonítását utánozza*)

Márki
Nagy kár. Sajnálom Henrit. És sajnálom Jacqueline-t is. Szajhának éppúgy születni kell, barátaim, mint költőnek vagy királynak. Az embernek tudnia kell a helyét, hogy helyt állhasson.
(*Flipotte-hoz*)
Add vissza a kardomat, Suzanne.
(*becsúztatja a hüvelyébe lassan*)
Ha nem Lansac márki volnék, szívesen lennék –

Albin
Színész.

Márki
Úgy van. Egy Henri. Mindegy. Ezzel csak azt akarom mondani, hogy aki bármit el tud játszani, többet ér bárkinél.

Kocsmáros
Mindenesetre te már eljátszottál sokmindent –

Michette
Egy csókot, mielőtt elmész.
(*rácsimpaszkodik*)

Flipotte
(*majomkodva*)
Megengedem, hogy kezet csókoljon.

Márki
(*kezet csókol*)
Voálá!
(*kimegy*)

Albin
De ő igazi. Nem?

François
Albin. Én igazi vagyok?

Albin
(*bólint, bizonytalanul*)

François
És te?

Albin
(*bólint*)
De akkor ezek a lányok?

François
Művésznők.

Kocsmáros
Persze azelőtt se csináltak nagyon mást, mint itt. Na. Kicsit korán jöttek az urak. Még nem vagyunk készen. Úgy látszik. Tessék kifáradni! A söntésbe! Mars ki! Mindenki!

8. jelenet

Gyűjtogató

(a kocsmá ezúttal közös tér a nézők és a szereplők [Prosper „színészei” és az arisztokrata publikum számára]. Prosper helyet készít a vendégeknek, kiszolgál.)

Kocsmáros
(*improvizatív*)
Most minek jöttek ide? Mondják meg őszintén. Mit akarnak? Szórakozni jöttek? Mondjunk el egy pár viccet? Igen? Fogadok, hogy magukkal bármit meg lehet csinálni. Maguk rajongva tapsolnak bárkinek, aki elég tagoltan, hosszan és hülyén szónokol.
Talán még egy-két kritikus vagy művész is van önök között. Van? Irodalmár? Muzsikus? Festő? Egy sincs, akiről ne tudnék lemondani. Na jó, mindegy. **Önök** várnak valamit. Hát tőlünk aztán hiába. Ez nem művészet. Azt mondom, amit a Bastille gazdája mondott: „Lőszert? Lőszart.”

Guillaume
(*kormosan, ziláltan*)
Vizet!

Flipotte
Vizet? Bort. Nem?

Guillaume
Segítsetek!

Albin
Mi történt vele?

François
Ez most játék. Figyelj.

Albin
Jó.

Megjegyzés [FT4]: Á! Ott a harmadik asztalnál az a metszett arcú rokonszenves csalárdapa... vár valamit. Nézzék, milyen idegesen markolássza az asztalterítő alatt a semmit. Jó, jó, semmi. Semmi baj. Vagy van egy kis baj, asszonyom? Sebaj! Egy hónapban egyszer kibírjuk a véres eseményeket. Oppardon. Hát tőlünk ne várjanak...

Michette
(*vizet ad neki*)
Nesze

Guillaume
(*lihegve kortyol*)

Flipotte
Mi van?

François
Látod? Nincs is szüksége szavakra. Az arcjátékából mindent ki lehet olvasni.

Guillaume
A pofám összeragad. Úgy futottam.

Kocsmáros
Elmondanád végre, mi történt?

Guillaume
A sarkamban voltak!

Michette
Mindig a sarkunkban vannak.

Guillaume
Nőket ide! Nőket!
(*Átkarolja Michette-et és Flipotte-ot is*)
(*Albinhoz*)
Esküszöm, öregem, nem hittem már, hogy élve viszontlátlak.
(*hallgatózik:szirénahang*)
Jönnék! Jönnék!
(*az ajtóhoz megy: szirénahang*)
Mégsem. Nem. Ezek...

Albin
Na végre! Mondtam én, hogy elég egy járőr ennek a csürhének!

François
Az arcát figyeld. Csodálatos. Ülhetnék itt befogott füllel is, ahogy Diderot úr tanácsolja.

Kocsmáros
Ez valami paradoxon?

Albin
(*értetlenül*)
Ezt a zajt is innen csinálták?

Kocsmáros
Na halljuk, halljuk miért vettek üldözőbe?

Guillaume
(*kivár*)
Felgyújtottam... egy házat.

Kocsmáros
(*halkan*)
Tovább, ne állj le. Ne szedd szét

Guillaume

(halkan)

Miért? Nem elég, hogy felgyújtottam?

François

(mint bennfentes)

Szóval fölgyújtottál egy házat. De miért? Mondd meg.

Guillaume

Mert vele akartuk kezdeni. A főbíróval. Ne már hogy a párizsi háziurak olyanokat fogadjanak be, akik minket síttre vágnak!

Grain

Ez jó! Ez jó!

Guillaume

(elcsodálkozik Grainen)

Pusztuljanak. Se ház, se bíró!

Grain

Halál a bírókra!

Kocsmáros

Most bömbölhetsz, Guillaume. Most itt a pillanat.

Guillaume

Halál a bírókra! Halál a hatalomra! Halál!

Grain

Halál! Halál!

(az asztalokról paradicsomot szed föl és dobálózni kezd)

9. jelenet

Háromszög

(Belép a Márki, Séverine-nel és Rollinnel, a költővel. Egy paradicsom eltalálja a Márkit.)

Márki

Látod, így fogadják itt az embert, Séverine. És ezt nekem nap, mint nap el kell tünnöm.

Séverine

Jaj de sajnállak.

Rollin

Én szóltam kegyednek.

Séverine

Szólt, szólt, és ugyan miért?

François

Márkiz! Isten hozta! Engedje meg, asszonyom, hogy megcsókoljam a kezét

Márki

A vicomte-ot már ismered, drágám. Az úr

(Albinra mutat)

Tremouille lovag, a barátja.

Rollin urat sem kell talán bemutatnom: neves költő, a feleségem hódolója, egyelőre plátói alapon,

Rollin:

Biztosíthatom, Márki úr---

Márki:

Hát persze, persze, de tudjuk, hogy az ilyesmi a legveszélyesebb. Remélem, hamarosan dűlőre viszik a dolgot.

Séverine

Bízd csak rám, drágám, hogy mit viszek dűlőre. Nem kell a hírverés. Arról magam szoktam gondoskodni.

(kölsönös üdvözlések)

François

Ön elmerészkedik egy ilyen büntanyára, márkiz?

Séverine

Alig vártam, hogy megismerjem. A férfiak hátborzongató titkai! De miért nem ülünk le?

Rollin

(szaval)

**csupa dac és szeszély, hirtelen, érthetetlen,
ma kedves és szelíd, holnap elérhetetlen...**

Séverine

Ne most, Rollin. Majd.

(leülnek)

Michette:

Ó, bocsánat, asszonyom, ugye, Rollin úr, a híres költő?

Rollin:

(leereszkedő kedvességgel)

Én vagyok, gyermekem. Hallott már rólam valamit? Vagy netán tőlem?

Flipotte:

(most ér oda)

Jaj, nem írna nekünk egy szonátát?

Michette:

Szonettet, pöcök.

Flipotte:

Mindegy.

Séverine:

Rollin úr minden bizonnyal ír. Igaz, barátom?

Rollin:

(pofákat vág)

Márki:

Rollin úr fáradhatatlan, éjjel-nappal...

Michette, Flipotte

(nevetve el)

Kocsmáros

Hódolatom, asszonyom. Szóval mégiscsak elhoztad, szélhámos gazember. Csak le ne csapják a kezadról. Az ilyen illusztris hölgyeknek nagy kedvük van néha kipróbálni egy valódi gazemberrel!

Márki

(nevet)

Csak mértékkel, Prospère. Hozza az italt.

Rollin

Én szóltam előre. Még van idő, hogy elmenjünk, kedves.

Séverine

Elmenni? Nem is értem.

kacag

Albin

Ez a nő is színész? Vagy mi? Nem ismerem ki magam.

François

Ez Lansac márki valódi felesége. Előkelő dáma.

Albin

Nem úgy viselkedik.

Séverine

Őn valóban annak a Tremouille kisasszonynak az unokabátyja, akit ma kereszteltek meg a Notre Dame-ban?

Albin

Ezért jöttem Párizsba.

Séverine

Emlékszem önre a templomból.

Albin

Igazán? Ez roppant hízelgő rám nézve.

Séverine

Milyen bájos fű.

Rollin

Kegyed olyan férfival még nem találkozott, aki ne tetszett volna.

Séverine

Dehogynem. Hozzá is mentem.

Kocsmáros

(bort hoz)

Nesztek. Úgy igyátok, hogy ez az utolsó vacsorátok!

Séverine

Ezt most szellemességnek szánta?

Kocsmáros:

Én? Nem hiszem. Azt hiszi?

Séverine:
Jaj, de unalmas társaság! Milyen illedelmes mindenki! Mikor történik már valami? Meglepetésre készültem, és tessék, semmi meglepetés, nagyon meg vagyok lepve.

Márki
Csak várjon türelemmel, Séverine.

Séverine
Esküszöm, az utca sokkal izgalmasabb. Pezseg az élet. Zajonganak, lármáznak, kirakatokat zúznak be. Egész Párizs lázban ég.

Guillaume
(előlép)
Lángokat látok, vörös az ég alja, vörös lángok csapnak fel az égbe! Párizs lángjai!

Kocsmáros
(csak Guillaume-nak)
Te most elmebeteget játszol.

Séverine
Lángokat lát?

François
Ez csak a játék kezdete.

Séverine
Hol az a két kedves lány, aki szonátát kért magától, Rollin, mért nem hívja ide őket?

Rollin
Már megbocsásson, de---

Márki
Csodálatos az én hitvesem, mindig és mindenhol kézbe fogja a dolgokat.

Kocsmáros
Kegyelmes uram.

Márki
Mi van?

Kocsmáros
A hintója előállt.

Séverine
Tényleg elmegy, Émile?

Márki
Megyek és jövök. Jövök és megyek.
(elmegy)

Kocsmáros
A márki úr percei meg vannak számlálva. Mindenhol.

Albin
Rollin úr, Rollin úr, elnézést, de ha szabad kérdezniem, a márkiné most játszik, vagy valóban ilyen?

Rollin

(*gondolkodik*)
Hol a különbség, lovag úr?

Albin

Mármint hogy?

Rollin

Az igazi előkelőség jele az, ha nincs különbség. A valóság játék, a játék valóság.
(*hosszú szünet*)

Albin

Sokat segített. Köszönöm.

10. jelenet

Bucskabáb

Kocsmáros

Ébresztő! Gyerünk, lányok. Mutassátok be a vicomte urat a vicomte úrnak.

A törzsvendégeknek – François-nak, a Márkinak, és miután Michette a szünet előtt elkezdte mintázni, most meg felöltöztetni, összeállítani, Albinnek is – ott ül egy-egy bábja a törzsasztalnál. Van egy negyedik báb is, annak hasonmása, akire a legjobban hasonlít majd a nézők közt.

François, igen büszke erre. Csakhogy az ő bábjáról most kiderül, bucskabáb, és ha megfordítják, Mária Antónia figurája bukkan elő. Michette és Flipotte erre alapozzák a „számukat”, amelyben a Királyné-Francois-val a báb-Albin enyeleg.)

Albin:

(*felháborodik*)
De hát ez –

François

(*vigyorog*)
Az, az. Ne heveskedj.

Guillaume:

(*bizalmasan*)
Ő az, uram. Az a cafka. Franciaország balsorsa, ostora, végzete
(*a bábu felé fordulva*)
az a vérszopó!

Albin

Ez felháborító! Te nem szólsz? „Vérszopó”!?

Kocsmáros

Igaza van, uram. A „vér” az túlzás. Kihúzzuk.

François:

Nyugodj meg, Albin. Ül le.

Flipotte:
(játékosan kölcsönveszi Albin nyaksálját az Albin-báb nyakára tekeri, most ő a szerető)

Michette
(bábja)
 „Csak nem hátulról akarja méltóságod csinálni?”

Flipotte:
(bábja, „Albin”)
(bocsánat kérőleg)
 „Gyarló emberek vagyunk, Madame, magunk is. Istenem, ki az a férfi, aki ne érezné a hetedik mennyországban magát, ha királyi nője megfogja vesszejét, s megszorongatja...”
(Mária-Antónia kezébe ad egy hatalmas jégretket)

Michette:
 „Ó, te szép ember!”
(lihegős osztrák/német ének?)

Flipotte:
 „Csordultig tele a csövem – Jaj – Tettvágytól duzzad... Okádni akar...”
(Séverine mindez alatt harsányan és közönségesen nevet, míg Rollin rezzenéstelen arccal figyel az izlését mélyen sértő jelenetet. Séverine azonban nem akar magában örülni és provokálja Rollint)

Michette:
 „Gyere, te csödör, döfd belém! Ültesd el a retket a kertben! Forgasd meg jól a zárban azt a kulcsot. Fujtass, szíts tüzet a kemencelyukban.”

Flipotte:
(kiszáll hirtelen a játékból)
 Mi ez a „kemencelyuk”?
(a közönségre néz)
 Egy pillanat. Már régen szólni akartam, de mindig elfelejtem.
 Meg „retesz a zárban”
(a közönség felé)
 Nem jártak ezek a Sorbonne-ra!
(Michette-nek)
 Mondd ki pina, fasz!

Guillaume
 Nekünk is könnyebb lenne, uraim.

Albin
(odarohan, és a Királyné-bábút ki akarja ragadni Michette kezéből. Dulakodnak.)

Flipotte
(ettől őszintén, civil módra kiborul, leáll a jelenettel)
 Most mi van? Ez komoly? Mit szívózol, kis haver? Lazuljál már! Ki vagy te? Nagymenő? Gyökér! Csicska-gyerek!

Kocsmáros:
 Na elég volt a műsorból, lányok. Nem otthon vagytok. Tudhatjátok, hogy a

művészet nem a nyers szókimondás, hanem a finom körülírás. Igaza van, uram.
Elnézést. Lelépni.

Flipotte, Michette

(pukkedliznek)
Bocsánat...

Flipotte:

Ó, te szép ember!
(odarohan Albinhez, és szájon csókolja)
A hajamat is széttépném magáért
(a csók után köpköd)
Pfuj, ennek szájszaga van!
(Albin megdermed)

Kocsmáros:

*(sprézni kezdi előbb Albint, majd másokat is, „glóriát” rajzolva a fejek fölé.
Aztán negrót szed elő a zsebéből és szétdobálja a színház közönsége felé.)*

II. jelenet

Markecoló

Georgette:

(vén szajhának öltözve, rengeteg festékkal)
Órület, mi van az utcán! Balthasar? Nincs még itt?

Kocsmáros:

(féldecit tölt neki)
Ülj le ide. Georgette. Majd itt lesz a te Balthasarod.

Georgette:

Ha tíz perc múlva nincs itt – akkor már baj van...
(leül, megissza a kocsmáros féldecijét)

François

(átszól a túloldadra)
Nézzte ezt a nőt, márkíz. Ez tényleg annak a Balthasárnak a felesége, akiről
beszél. Egy vén lotyót, pardon, alakít és Balthasar a stricije. Közben meg úgy
élnék, mint Philemon és Baucis. Egymás tenyeréből esznek.

Kocsmáros:

(elmegy az asztalok közt)
És isszák a féldeciket.

Séverine

(felnevet)

Rollin:

(Séverine-hez suttogva)
Ó, kis foszló szívű rózsza, hússzív,
. Saját csókodba fulladsz,
Szirmokra hullsz szét, de illatod örök...

Séverine:

(rámosolyog) Örült!

Rollin:
Mondja, hogy szeret.

Séverine:
(odahajol hozzá)
Szeretni csak egyet szeretek.

Rollin:
És ki az?

Séverine:
A férjem. A márki.

Grain:
(odamegy az asztalokhoz, rámutat a földön fekvő ételmaradéokra)
Ezt már nem eszik meg?

François:
(nevet)
Nem.

Grain:
(felveszi)

François:
Mit csinál?

Grain:
Felveszem, ami leesett.

François
(nevet):
Na, hess innen.

Grain
Nekem van egy nagy bűnöm, márkíz... Elmondhatom? Ha szánna rám néhány percet.

François:
Nem mondhatod. Lódulj.

Séverine:
De miért? Hagyja, olyan helyes...

Balthasar
(jön be)

Georgette:
(odarohan hozzá)
Balthasarom!

Balthasar:
(visszakézből lekever neki egyet)
Dögölj meg, ringyó!
(ütni kezdi)

Séverine:
Óh!

Georgette
Balthasar! Azt akarom, hogy bánts!
(üti magát Balthasar kezével)

Balthasar:
Torkig vagyok már veled. Torkig!

Georgette
De hát mit csináltam?
(félre)
Rémes, mikor így forog a szeme...

Balthasar:
Azt hiszed, nem hallottam? „Maga gyönyörű ember, egészen megbolondít.”

Georgette:
(közben)
Mit?... Hát miattad...

Balthasar:
Mit miattam?! Becézgeted, csókolgatod, a fülét harapdálod... Fölveszed a sapkáját?... Illegeted magad előtte? Sóhajtozol?

Georgette:
Hát te milyen gyerek vagy! Hát, muszáj gyöngédnek, könnyednek lenni, hogy fölgerjesszem bennük a ... bizalmat.

Balthasar
(közben összeomlik, elnémul).

Rollin:
Ez nagyon igaz, amit ez a nő mond.

Séverine:
Maga érzékeny lelkű, holdkóros poétám!

Rollin:
(ingerülten)
Mit beszél?

Séverine:
Kis békucim.

Rollin:
(sziszeg)
Ne hívjon így.

Séverine:
(nevet)
Hanem hogy?

Balthasar:
Én ezt nem csinálom tovább!
(3 pénztárcát vesz elő sorban, számolgat)
Pár rohadt frankért markecoljak? Fosszak ki mindenféle jött-ment alakot? Nem éri meg!

Georgette:
És én? Én? Az én koromban? Strabancoljak az utcán? Fogdossanak a mocskos

kezükkel? Hallgassam, hogy „vén lotyó”, „kúródeszka”, „kövönbaszott geciláda”?

François:

Igazi dráma.

Albin:

Dáma?

François:

Dráma. Nagyon jól adja.

Balthasar:

(nagy lélegzetet vett)
De élvezed!

Georgette:

Én? Én élvezem?... Hát ez nem igaz.
(félre)
Ez a hülye féltékenysége fogja sírba vinni!

Balthasar:

Jól vigyázz, Georgette, jól vigyázz, csak azt mondom. Nagyon mély a Szajna.
Ha megcsalsz engem, én –

Albin:

Hát ezt abszolút nem értem –

Balthasar:

Ki ez a kretén? Mit nem értesz te?
(megragadja Albin grabancát)
Te is kúrod? Te is? Mi?

Albin:

(rémült, megzavarodik)

Rollin:

Séverine, ha akarja –

Séverine:

Miért? Kezdem nagyon jól érezni magam.
(levet a kalapját)

Kocsmáros:

Na, higgadj le, Balthasar. Dugd a fejed egy kancsó borba és kész! Mit képzelsz? Vendégeink vannak! Milyen hírünket terjesztik majd? Elnézést, asszonyom, de hiába magyarázok én ezeknek! Az alsó néposztály rákfeneje! A féltékenység! Nevelhetetlenek!

Georgette:

Imádlak, Balthasárom, imádlak.

François:

(vadul tapsolni kezd, megérzi, hogy vége a jelenetnek.)
Brávó, Brávó!

Georgette, Balthasar:

(mehajolnak, kétfelé a tapsra, gyöngéden átölelik egymást, Balthasar leporolja a felesége szoknyáját)

12. jelenet

Kényeztetős

Guillaume

(lép be ifjú nemesnek öltözve)

Flipotte:

(Michette-hez)

Figyelj csak, hát ez nem Guillaume?

(követik Guillaume mozgását)

Guillaume:

(peckesen sétál fel-alá, mint valami D'Artagnan; oldalán fakard)

Séverine:

Istenem, milyen stramm fiú.

Rollin:

Már megbocsásson, Séverine, de direkt kínos, hogy bárki, aki nadrágot visel, ilyen hamar izgalomba hozza.

Séverine:

Mi másért jöttem volna ide?

Rollin:

Velem van! ... Jó? ...

(hirtelen elfogja az ihlet és ritmusképleteket kopog ki az asztalon)

Maga learatott széna, fagyalbokor és csigahéj! A keble tengeri vakond túrása... Tompora homokkő...

Séverine:

Úgy beszél, mint egy idióta.

Rollin:

Vannak nők, akik szerint, mint egy géniusz, aki megelőzte korát.

Séverine:

Ezekkel nem próbálkozna? Kíváncsi lennék rá!

(Flipotte-ra és Michette-re mutat)

Guillaume:

(Grasset pózában)

Mit gondoltok, honnan jövök?

François:

(átszól Séverine-hez)

Hallgassa meg ezt, ez nagyon vicces fickó.

Michette:

A jelmezkölcsönzőből.

Guillaume:

Na jó, de miért?

Flipotte:

Mert bujkálsz.

Guillaume: Muszáj kicsit kiöltözni, különben rámszállnak a civil ruhások.

Kocsmáros: Legalább rendes zsákmányod volt? Mutasd.

Guillaume: *(órákat vesz elő)*
Mit adsz érte?

Kocsmáros: Ezért a szarért? 10 frank.

Guillaume: Senki többet?

Kocsmáros: Nem ér többet.

Michette: *(benyúl Guillaume zsebébe)*
Ez női óra. Add nekem, Guillaume. Nézd, Flipotte.

Guillaume: Mit adsz érte?

Michette: Nézz ide!... Elég leszek?

Flipotte: Elég leszek?

Guillaume: Édes csillagaim, egy pohár tejért nem veszek meg egy kecskét!

Michette: Anyádat!

Flipotte és Michette *(hajba kapnak, dühödten birkóznak)*

Séverine: Ezek nem komédiáznak. Ez igazi.

Rollin: Inkább alpári. De alpárinak valódi. Az kell ide.
(birkózás végén a két lány padlóra kerül)

Guillaume: *(karkötőt nyújt Michette felé)*
Azért ezt megnézheted.

Kocsmáros: Hol gyűjtötted be?

Guillaume: Keresztelőn. A Notre-Dame-ban! Láttatok volna azt a sok tolvaj élősködőt, aki a mi vérünkön hizott meg! Még a király is képviseltette magát! Na persze! Egy la Tremouille-keresztelőn!

Albin:
(elsápad)
Ez nem játék. Hallod, François?

François:
Nyugodj meg, Albin. Ismerem Guillaume-ot. Már százszor láttam. A zsebes-
műfaj zsenije.

Guillaume:
(előhúz egy brosst)

Albin
(felugrik, ráismer a családi ékszerre)
A bross! Nagymamáé!

François
Kellék, kedves Albin, kellék.

Kocsmáros:
Ilyen bőkezűek voltak az urak?

Guillaume:
Kicsit be köllött segíteni. De hát loptak ezek eleget.

Flipotte:
(álmódzva)
De szép lehetett!

Guillaume:
Kurva szép!... Mert hogy a templom előtt a nép is összejött kicsit. Füttyszó.
Kereplő! „Csapjátok a falhoz az arisztokrata fattyú fejét!”

François:
Ez tud. Alliterál.

Albin:
(önkéntelenül skandalja maga is:
„Csapjátok a falhoz az arisztokrata fattyú fejét!”
Szó szerint igaz.

Guillaume
Hú, micsoda kavarodás lett a végén!...
(Levegőbe emel egy gyémántokkal kirakott harisnyakötőt)
Hát ezt kinek ajándékozom?

Flipotte és Michette
(kapkod utána)

Guillaume:
Türelem, egérkéim. Annak adom, aki kitalál valami nagyon, nagyon finom,
kényeztetőset. Megérdemlem.

Séverine:
(hipnotizáltan feláll)
Ugye, megengedi, kedves barátom, hogy versenybe szálljak?

Rollin:
Megőrjít, Séverine.

Kocsmáros:

Kössék be a szemét, drága hölgyeim. Figyelem!

Guillaume

Ártatlan vagyok. Pártatlan leszek.

(bekötik a szemét És a három nő anélkül, hogy megérintené, kezével végigsimogatja Guillaume testét- François is – tréfából!- beszáll, de Guillaume teste akkor rándul csak össze, amikor Séverine-t megérzi. Leveszi szeméről a kötést és meglepődik. Átnyújtja a díjat. Taps, nevetés, zúgolódás. A zsebongás alatt Grain kihúzza François zsebéből az ezüst szelencéjét .)

François:

(Albinhez)

Látod. Játék az egész. Minden játék. Meg vagy nyugodva?

(Grain el akar tűnni)

Kocsmáros:

(Grain el akar tűnni)

Azonnal adja ide azt a szelencét, amit elvett az úrtól.

Grain:

Én?

Kocsmáros:

Igen, maga. De azonnal. Különben baj lesz.

(Grain odadobja az ezüsthalmot)

Nem keverjük össze a kelléket a magántulajdonnal.

Grain:

Jó, jó, nem köll azért gorombáskodni.

Kocsmáros:

És tűnjön a szemem elől!

(Grain el. Prospère François-hoz odadobja a szelencét)

Itt a szelencéd, fáfej. Máskor vigyázz jobban. Kiesett a zsebedből.

François:

Köszönöm, Prospère.

(Albinhez)

Látod? Mondom, hogy a világ legbecsületesebb emberei közt vagyunk.

13. jelenet

Bajazzó

(Henri, aki már hosszú ideje ott volt, hirtelen megfordul.)

Rollin

Henri! Itt van Henri!

Séverine

Akiről annyit mesélt?

Rollin
Az egyetlen, aki ér valamit. Állítólag.
(Henri előlép. Hallgat.)

Michette
Henri , mi baj van?

François
Figyeljék a tekintetét. Hogy lobog!

Séverine
Ebben van szenvedély.

Rollin
Az egyszerű néző persze nem tudja, hogy ezek a grimaszok nem spontán kifejezések, hanem tudatosan megalkotott jelek...

Séverine
(nem tudni, mire mondja)
Ó, istenem.

Albin
De miért hallgat?

François
Az indulatnak nincsenek szavai, barátom.
(Henri arckifejezései. Révületben)

Rollin
Egy kissé teátrális, de egye fene.

Séverine
Ó, maga egy igazi zseni, de arrogáns zseni.

Kocsmáros
(közeledik Henrihoz)
Henri. Henri. Honnan jössz?

Henri
(halkan)
Elvégeztetett.

Guillaume
Micsoda?

Flipotte
Jézusom.

Michette
Megöltél valakit?

Flipotte:
Kit?

Henri:
(halkan)
Vér... vér...

François
Ugye mondtam?

Kocsmáros
(hisz neki)
Mi történt?

Henri
(bibliás szöveget él át)
A békeesség istene eltapossa a tolvaj Sátánt!–

Michette
Henri! Henri!
(körülvesszik)

Henri
(kifakad)
Mit bámultok?... Hát ismertétek őt!.. Szerettem! Örjögve szerettem!

Kocsmáros
(hisz neki)
Hol van Jacqueline?

François
A Kocsmáros is alájátszik... Ettől természetes...

Rollin
Mi ez a lárma kint? Hallja, Séverine?

Albin
Mintha katonák masíroznának.

François
Az utca népe csak... Rikoltoznak

Kocsmáros
Komolyan kérdem. Hol a feleséged? Hol hagytad?

Henri
(járkál körbe, ezt-azt lever)
Ne féljetek. Nem hal bele. Mit számít egy nőnek? Egyszer ez, másszor az. Ezer szépfiú szaladgál a világban!...
(nevet)

Guillaume
Így jár mindenki, aki elszedi a nőinket. Így! Rohadjon meg!
Halál rájuk!

Albin
Ez lázítás! Ez felforgatás!
(elbizonytalanodva körülnéz)
Vagy nem?
(A Kocsmáros és a „társulat” Henri után)

Kocsmáros
Állj meg, Henri.

Henri
Eressz... Eresszetek.

Rollin
A fele se tréfa.

Michette
Ma volt az esküvőtök!

Henri
(*nem szól*).

Guillaume
Új életet akartál kezdeni.

Henri
(*nem szól*).

Kocsmáros
Tudtad, kit veszel el, a szentségit. Te mondtad. Nem bántad.

Henri
Hét éve szerettem. Egy nap sem volt, hogy ne hazudott volna, és mégis. Aki akarta, megkapta. És mégis.

Séverine
Ezt kevesen merik bevallani.

Rollin
(*ő is kifakad, de fojtott hangon*)
Én elveszem magát az Úristentől is, akihez imádkozik!

François
Szó szerint így volt.

Henri
(*sorba odamegy Francois-ékhoz, majd Séverine-ékhez*)
És mégis... szerettem engem, barátaim. Értitek ezt? Értitek? Újra és újra visszajött... De most nincs tovább!

Séverine
(*Henri-nak*)
Ez az igazi szerelem. Ezt nem értik.

Henri
Hogy mit szenvedtem! Nem bírtam tovább! Értitek?

Albin
Francois, ez az ember igazat mond.

Henri
Volt egy álunk. Álom! El akartam vinni innét. Vidékre. A békességbe. Élni. Boldogan. Gyerekről is álmodoztunk ...

Rollin
(*Séverine-re néz*)
Séverine ...

Henri
Vége! Vége! Megöltem mindent!

Kocsmáros

(fojtott hangon)
Henri, a keservit, gyere már ide.

Henri

Ne sottogj! Nem kell. Hallja meg mindenki.

Kocsmáros

Akkor beszélj! Mi történt? Kit öltél meg?

Michette

Üldöznek?

Flipotte

Látták?

Guillaume

Hogy történt?

Kocsmáros

Beszélj! Elkísérted a színházba. Nem?

Henri

Bement... az öltözőjébe ... Én megcsókolom ... „Ég veled!” Jövök el,
jókedvűen... De pár lépés... nyugtalan leszek... Mi van, ha...
„Fordulj vissza!”... Elindulok ... „Állj” Elszégyellem magam... „Hát csak
nem? ... Épp ma?”...
El innen! ...De pár lépés, és újra rámtört... Futva... vissza...
Ott állok az öltözője előtt... Fülelem az ajtón!... Dongás, zizegés, mint a húson
lakmározó döglegyek... Nem lehet! ...Aztán csönd, és –
Betaszítom az ajtót!... - - - Vakuljon meg a nap és a hold, amit ott látok...
„Csukd be!”
(mintha összehúzna egy függőnyt)
Nem lehet... De mégis!
(üvöltve)
Eressz!... Ő az!.. A Sátán! Taposd el!... Szúrd le! Szúrd le! Kést belé! Kést!
Dögölj meg, Lansac márkí!

Kocsmáros

(elhiszi)
Őrült!

(Henri fölnéz, tekintete találkozik a Kocsmároséval)

(Csend)

Séverine

(feláll)
Brávó! Brávó!
(tapsol)

Rollin

Az ég szerelmére, Séverine, a férjéről van szó, még ha játék is. Ki tudja?

François

(a dermedt csöndben, a közönség felé is)
Tapsoljunk, barátaim, hogy megszabaduljunk a lidércnyomás alól.
(tapsol)

(*Séverine lelkes, Albin zavarodott*)

Kocsmáros

(*halkan*)

Menekülj, Henri . Amíg nem késő.

Henri

Mi? Mit mondasz.

Kocsmáros

Csinálj úgy, mintha abgang lenne... és tűnj el.

François

Csend legyen! Csend legyen! Halljuk mit mond Prospère!

Kocsmáros

Az a Sátán a király kegyence volt, jól tudjuk. Nekünk végünk. Inkább Jacqueline-t szúrtad volna le, azt a ribancot!

François

Hogy összejátsszanak! Remek!

Henri

(*Kocsmároshoz*)

Megőrültél?

François

Tudjuk, hogy csak játék, de ha most belépne Lansac márki, mindenki azt hinné, hogy kísértet.

(*nevet*)

14. jelenet

Igazságtévők

(*zajok kintről*)

Grain

(*lép be, kezében kövek*)

Kövek a Bastille-ból, uraim! 10 sou darabja! Tessék! Ki kér?

Séverine :_

Ki ez az ember?

Albin

Ez is hozzátartozik?

François

Nem.

Kocsmáros

Mit beszél? Ez nem igaz.

Grain

A foglyok szabadok!

Rollin

Távozzunk, Séverine, ez már a csócselék.

Séverine
Hogy akar innen távozni? Négykézláb?

Grain
A börtönparancsnok felkoncolva!

Albin
(kardot ránt)

François
Hagyd.

Séverine
Mit akar itt maga, jóember?... Mi színházba jöttünk.

François
Megörült ez?

Kocsmáros
Emberek! Ha ez igaz...

Guillaume:
Hát miért ne? Csak bátran, Prospère!

Kocsmáros
Mit szóltok ehhez, ti pondrók? Vége a dalnak!
(a társulat tagjai éljeneznek)

Albin:
Csend legyen!

François
Prospère, én magát teszem felelőssé...

Séverine
Igaza van... Zavarják ki ezt az embert! És folytassák! Én mulatni akarok!
Élvezni!

Kocsmáros:
(időt akar nyerni)
Na jó. Egy pillanat. Henri, szólalj már meg! Beszélj. Ha ez igaz, Párizs népe
melléd áll!

Flipotte:
Légy bátor!
(Henri meredten néz. Csend)

Kocsmáros
Henri tényleg megölte Lansac márkit.

Michette
(asztalra csap)
Tudtam. Éreztem.

François
Mit beszél?

Rollin
Mit jelent ez?

Séverine
Beszéljen, Henri.

Kocsmáros
Rajtakapta a feleségével és megölte.

Henri
Ez nem igaz.

Kocsmáros
Már nem kell félned. Megmondhattam volna neked már egy órával ezelőtt is, amikor itt voltatok.

Henri
Mit?

Kocsmáros
Mit, hát mit? Hogy Jacqueline a márki szeretője! A nyelvemen volt már. Igaz, Bimstein, hogy tudtuk?

Grain
Tudtuk.

Henri
Ki látta? Hol?

Kocsmáros
Ez megbolondult! – Mit számít az? Hát megölted! Többet nem tehetsz.

Albin:
Az istenért, most megölte, vagy nem?

Henri
Nem... nem...

Kocsmáros
Meg.

Guillaume:
Megölt egy oligarchát. Keblemre. Henri! Éljen a szabadság!

François
Mondja már meg! Henri !

Henri
A szeretője volt? A márki szeretője? Ezt nem tudtam. A márki él.
(mozgolódás)

Séverine
(felajzottan)
Jaj, én ezt nem bírom ki!

Rollin
Az isten szerelmére.

15. jelenet

Glória

(Megjelenik szakadt ingben, véresen, csapzottan, szinte félmegtelenül a Márki)

Séverine

Émile!

Albin, François

(felállnak)

A márki!

Guillaume, Flipotte,

(felállnak, ha ültek)

Jézusom! Egy kísértet!

Márki

(most először ideges)

Nem hinném. Hadd üljek le! Séverine!

(észreveszi a közönséget, nem ül le)

François

Ez is meg van rendezve. Óriási. Nagy vagy, Prospère.

Márki

(megy előre, üvölt)

Az isten szerelmére, ti még játszatok?

(bámulják)

Nem tudjátok, mi van odakint? Futás! Haza! Delaunay fejét póznára tűzve hordozzák körül!

(közelebb mennek hozzá)

Grain:

Óriási a fejtelenség, mondtam.

(nem nevetnek)

Márki

Mit néztek rajtam?

(tapogatják, mint Tamás Jézus sebeit)

Henri!

(közeledik Henri felé, kitárt karral)

François

(gyorsan rákiált)

Vigyázz, Émile!

(Henri és a Márki, ahogy fogy köztük a távolság, mint két boxoló a 12. menetben, fáradtan egymásba kapaszkodik, úgy tűnik, mintha ölelgetnék egymást. A Márki váratlanul a földre zuhan, felső teste csupa vér. Henri is rogyant, csodálkozva mered rá, kezében egy véres kés.)

Flipotte

Úristen!

Michette

Márki.

Kocsmáros :

Orvost. Nincs itt egy orvos?

Albin:

Ez gyilkosság!

Séverine

Meghalt?

(mindenki a Márki körül, kavardás, hangzavar)

Kocsmáros

Henri, most aztán tűnj el!

(Henri szótlánul egy székre rogy, és szoborszerű tartásban-- amely emlékeztet David Marat-festményére-- most már így is marad az események végéig.)

Guillaume:

(miközben a Márkihoz fut, Henrihoz)

Brávó, barátom. Hős lettél!

Rollin:

Felfoghatatlan.

François

Csendet! Senki ne hagyja el a helyiséget!

Flipotte:

Mit ugatsz?

Albin

(odamegy kardját ütögetve Henrihez)

Ezt az embert a törvény nevében letartóztatom.

Kocsmáros:

Jaj, ne hadonássz, megvágod magad.

Jacqueline

(bejön, félrelökve Michette-et)

Mi van itt? Engedjete be! Hol a férjem?

(körülnéz, mindenki dermedten figyel. Odamegy a Márki teteméhez, szétnyílik előtte a tömörülés. Letérdel a Márkihoz, megsimogatja, majd a legtermészetesebb mozdulattal le- és magához veszi a férfi arany nyakláncát.

Ez jár neki, emlékül)

(Henrihoz fordul)

Henri! Miért tetted ezt?

Henri

(nem szól)

Jacqueline:

(egészen őszintén)
Ennyit nem ér az én életem.
(átmegy a székén mozdulatlan férjéhez)

Séverine

(odafut, mint aki elérkezettnek látja az időt – Rollint kézen fogva – a Márkit élesztgetők-vizsgálók közé. Ő is lehajol hozzá és átöleli, másik kezével odahúzza a tétovázó Rollint, majd előbb az ujjával, aztán a szájával is megérinti a vérző sebeket)
Ezek véres rózsák!
(nyalogatja a vért a szájáról)
Ezek igazak. Ez nem játék. Nem színlelés Érzem. Színigaz. Gyere, Rollin.
Érezni akarom.

(Rollin megrémül)

Rollin

Nem! Itt?

Séverine

Itt. Miért?

Rollin

Nem lehet. A férjed –

Séverine

(feláll)
Gyáva! Ő megkapta, ami járt neki. Gyere.

Rollin

Majd, holnap.

(Rollin nem megy. Séverine ráncigálja)

Séverine:

(a hátsó bejáratnál az ajtónak dönti, halljuk a hangokat)
Nincs holnap. Ma van.

Jacqueline:

(ezalatt odatérdel a katonán Henri lábaihoz, simogatja, motyog hozzá, arcát vizsgálgatja, majd sminkes dobozából ecsetet és aranyfestéket vesz elő és bekeni vele a férfi arcát, aki úgy fest majd, mint Udo Kier egy Bódy-filmben)

François

Itt mindenki megőrült. Gyerünk, Albin

Albin

Hagyjuk itt nekik a holttestet?

François

Melyiket? És mit kezdenél vele? Gyerünk.
(elindul kifelé)

Guillaume

Nézzétek a patkányokat, hogy iszkolnak!

Grasset

(tör be az eddig elrejtett oldalajtón, és vele az utca éneke, elkapja az utolsó

szót)

Hagyjátok csak, hadd fussanak. Úgyse menekülnek előlünk. Nyomukban az új világ! Testvéreim, Párizs a miénk! A Bastille elesett!

Albin

(észreveszi)

Jöjjön Séverine.

(Séverine megy utánuk)

Rollin

(utána indul)

Séverine!

(legyint)

Tudom, kis Séverine-em, most megsebeztelek...

(versötlet jutott az eszébe)

tatam...tatatatammm....

(ő is elrohan)

Grasset

(észbe kap)

Mi az? Ki fekszik ott?

Flipotte:

(a nyakába ugrik)

A Márki.

Guillaume:

(lelkesen)

Henri megölt egy oligarchát!

Grasset:

Henri, a barátom vagy! A nép barátja! Pusztuljon mind a főreg!

(odamegy Henrihoz)

Keblemre, pajtás!

(látja, hogy nem tud mit kezdeni vele)

Emeljétek a vállatokra, belőle Párizs hőse lesz!

Guillaume:

(most boldog)

Ugye, én mondtam?

(próbál eleget tenni Michette-tel és Flipotte-tal Grasset kérésének, de Jacqueline elhessegeti őket. Grasset pedig már úgymint hetedhét határban jár.)

Grasset:

Polgártársaim! Barátaim! Ünnepeljük meg a mai napot. **Ahol a hatalom cirkusz és színház, legyen a cirkuszé és a színházé a hatalom!**

Mi nem kérünk és nem követelünk semmit! Elvesszük! Gyertek ki az utcára mind! **A barikádok elzárják az utcákat, de megnyitják az utat a jövőbe...**

Kocsmáros:

(előlép)

Sose lesz belőled színész, Grasset. Csupa rossz hangsúly, képzavar. Amatőr vagy.

Grasset

(gúnyosan)

Sose lesz belőled forradalmár, Prospère, csupa latolgatás, lapuló gyávaóság!

Gyertek! Építsetek velünk barikádokat!

Aprítsátok föl a székeket, asztalokat, csináljatok barikádokat! *(a színészek kezdik kitologatni a székeket, asztalokat a játszó térről. Énekelnek, és halomba rakják a bútorokat a kijáratnál)*

Kőből, fából, cserepekből!

(példa mutatóan földhöz vág egy agyag korsót)

Kocsmáros

(nekimegy Grasset-nak, majd az emberei után ered)

Térj észre, te vadbarom! Teszed vissza! Vissza!

(zavarodottság)

Holnap talán nem lesz nap?. Július 15-e!

Grasset:

(a közönség felé)

Vége a műsornak! Menjen csak haza , aki nincs velünk! Azok lépjenek előre, akik bátrak! Gyerünk, tessék! Vége! Finíta! Konyec!

Kocsmáros:

(a közönség felé)

Nincs vége. Várjatok. Mi dolgozni fogunk. Holnap is lesz előadás.. Itt maradunk. Emberek! Gyertek vissza! Holnap. Aki hallja, adja át! À demain

(magára marad. Kezébe fog egy kanna bort és inni kezd, de úgy, mintha benzint akarna magára locsolni. Egyre kevesebb erővel és meggyőződéssel hajtogatja a szavakat.)

Oda a szépség, oda a báj,

Kétségbe esni kéne ma...